

Kontroll | Rana kommune

Etterkontroll etter forvaltningsrevisjon av barneverntjenesten

September 2023

«Etterkontroll etterkontroll etter
forvaltningsrevisjon av
barneverntjenesten»

September 2023

Rapporten er utarbeidet for Rana
kommune av Deloitte AS.

Deloitte AS
Postboks 6013 Postterminalen, 5892
Bergen
tlf: 55 21 81 00
www.deloitte.no
forvaltningsrevisjon@deloitte.no

Innhold

1	Innledning	4
2	Risikovurdering og rapportering	6
3	Dokumentering av undersøkelser	10
4	Tiltaksplaner	12
5	Oppfølging av fosterhjem	14
6	Barns medvirkning	16
7	Samarbeid mellom barnverntjenesten og barnehager	19
8	Oppsummering	21
	Vedlegg 1 : Uttalelse fra kommunen	22

Detaljert innholdsfortegnelse

1	Innledning	4
1.1	Bakgrunn	4
1.2	Spørsmål til kontroll	4
1.3	Metode	4
1.3.1	Intervju	4
1.3.2	Stikkprøvegjennomgang	4
1.3.3	Dokumentanalyse og analyse av statistikk	4
1.3.4	Verifiseringsprosesser	5
1.4	Revisjonskriterier	5
2	Risikovurdering og rapportering	6
2.1	Spørsmål til kontroll	6
2.2	Revisjonskriterier	6
2.3	Datagrunnlag	6
2.3.1	Rapportering	6
2.3.2	Risikovurdering og avvik	8
2.4	Vurdering	9
3	Dokumentering av undersøkelser	10
3.1	Spørsmål til kontroll	10
3.2	Revisjonskriterier	10
3.3	Datagrunnlag	10
3.3.1	Rutine for undersøkelser	10
3.4	Vurdering	11
4	Tiltaksplaner	12
4.1	Spørsmål til kontroll	12
4.2	Revisjonskriterier og funn fra forvaltningsrevisjonen	12
4.3	Datagrunnlag	12
4.3.1	Tiltaksplaner	12
4.4	Vurdering	13
5	Oppfølging av fosterhjem	14
5.1	Spørsmål til kontroll	14
5.2	Revisjonskriterier	14
5.3	Datagrunnlag	14
5.3.1	Mal for dokumentering av fosterhjemsbesøk	14
5.3.2	Stillingsbeskrivelse for ansvar knyttet til tilsyn	14
5.4	Vurdering	15
6	Barns medvirkning	16
6.1	Spørsmål til kontroll	16
6.2	Revisjonskriterier	16

6.3	Datagrunnlag	16
6.3.1	Skriftlige rutiner for barns medvirkning	16
6.4	Vurdering	17
7	Samarbeid mellom barnverntjenesten og barnehager	19
7.1	Spørsmål til kontroll	19
7.2	Revisjonskriterier	19
7.3	Datagrunnlag	19
7.3.1	Systematisk samarbeid mellom barneverntjenesten og barnehager	19
7.4	Vurdering	20
8	Oppsummering	21
	Vedlegg 1 : Uttalelse fra kommunen	22
Tabeller		
	Tabell 1: Rapportering til Statsforvalter – tiltaksplaner	12

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Deloitte har gjennomført en etterkontroll etter forvaltningsrevisjon av barneverntjenesten i Rana kommune.

På oppdrag fra kontrollutvalget gjennomførte Deloitte fra september 2020 til mars 2021 en forvaltningsrevisjon av barneverntjenesten i Rana kommune. Formålet med forvaltningsrevisjonen var å undersøke om kvaliteten på tjenesteutførelsen i barneverntjenesten i Rana kommune var tilfredstillende, og om det var lagt til rette for samhandling med andre enheter som jobber med barn og unge. Det ble bestilt en etterkontroll av denne forvaltningsrevisjonen i sak 033 i møte i kontrollutvalget 26.05.23.

1.2 Spørsmål til kontroll

I en etterkontroll velges det ut noen moment fra forvaltningsrevisjonen som undersøkes nærmere. Med utgangspunkt i forespørselen fra kontrollutvalget i Rana kommune er følgende moment undersøkt i etterkontrollen:

- Er nåværende rutine for risikovurdering og rapportering egnet til å avdekke hvor det er fare for mangler eller svikt?
- Har det blitt gjennomført rapportering i tråd med etablerte systemer i 2022?
- Er det etablert tilstrekkelig rutiner for å sikre at det utarbeides undersøkelsesplaner og undersøkelsesrapporter av tilstrekkelig kvalitet i alle saker?
- Hvor mange tiltaksplaner har blitt utarbeidet første halvdel av 2023?
  - Hva skyldes manglende utarbeidelse av tiltaksplaner?
  - Er det utarbeidet tiltaksplaner for barn i fosterhjem som også har vedtak om hjelpetiltak?
  - Blir alle tiltaksplaner evaluert?
- Blir mal for dokumentering av fosterhjemsbesøk benyttet?
- Er det utarbeidet en egen stillingsbeskrivelse for ansvar knyttet til tilsyn?
- Framgår viktigheten av barns medvirkning i de skriftlige rutinene i alle deler av en barnevernssak?
- I hvilken grad er det etablert et systematisk samarbeid mellom barneverntjenesten og barnehagene i kommunen?

1.3 Metode

1.3.1 Intervju

I etterkontrollen har det blitt gjennomført et intervju med barnevernleder i Rana kommune for å få utdypende informasjon om de tiltakene som er blitt satt i verk på bakgrunn av anbefalingene fra forvaltningsrevisjonen.

1.3.2 Stikkprøvegjennomgang

For å kontrollere om eventuelle endringer har blitt satt i ut i praksis har revisjonen gjennomført en stikkprøvekontroll. Vi har kontrollert fem undersøkelsessaker, der vi kontrollert om det har blitt utarbeidet undersøkelsesplaner og undersøkelsesrapporter med tilstrekkelig kvalitet. Vi har også kontrollert fem saker der barn har vedtak om hjelpetiltak. I disse sakene har vi kontrollert om det har blitt etablert tiltaksplaner og om tiltaksplanene blir evaluert. Videre har vi kontrollert fem saker der barnet er plassert i fosterhjem. Her har vi kontrollert om mal for dokumentering av oppfølgingsbesøk i fosterhjem er benyttet og om det er utarbeidet tiltaksplan for barn i fosterhjem som også har vedtak om hjelpetiltak. I alle kontrollerte sakspapir har vi også sett etter i hvilken grad det aktuelle barnet har medvirket i egen sak. Alle dokumentene revisjonen har kontrollert har vært utarbeidet i 2022 eller 2023.

Arbeidet med etterkontrollen har blitt utført i perioden juni 2023 til september 2023.

1.3.3 Dokumentanalyse og analyse av statistikk

Informasjonen om og dokumentasjon på interne rutiner, retningslinjer og prosedyrer blitt samlet inn og analysert. Videre har revisjonen også samlet inn statistikk i form av rapporteringer internt i Rana kommune og rapporteringer til Statsforvalter i Nordland. Analysene har i noen grad blitt gjennomført løpende f.eks. ved at rapporteringen fra barneverntjenesten i Rana til Statsforvalter i Nordland har blitt oppdatert etter hvert som tallene for første halvår 2023 har blitt gjort tilgjengelig.

1.3.4 Verifiseringsprosesser

Oppsummering av intervju er sendt til den som er intervjuet for verifisering og det er informasjon fra de verifiserte intervjureferatet som er benyttet i rapporten.

Notatet for etterkontrollen har blitt oversendt til Rana kommune v/rådmann, leder barne- og familieavdelingen og barnevernleder for verifisering og høring.

1.4 Revisjonskriterier

Revisjonskriterier er de krav og forventninger som Rana kommune skal bli vurdert opp mot. Kriteriene er utledet fra autoritative kilder i samsvar med kravene i gjeldende standard for forvaltningsrevisjon. I dette prosjektet er revisjonskriteriene i hovedsak hentet fra barnevernloven og tilhørende forskrifter, samt rundskriv for barnverntjenestens saksbehandling (saksbehandlingsrundskrivet) fra barne-, ungdoms – og familiedirektoratet, samt andre relevante veileder. Kriteriene er nærmere presentert innledningsvis under hvert tema.

2 Risikovurdering og rapportering

2.1 Spørsmål til kontroll

I dette kapittelet vil vi svare på følgende:

- Er nåværende rutine for risikovurdering og rapportering egnet til å avdekke hvor det er fare for mangler eller svikt?
- Har det blitt gjennomført rapportering i tråd med etablerte systemer i 2022?

2.2 Revisjonskriterier

Det går fram av barnevernloven § 15-2 at kommunen skal ha internkontroll etter reglene i kommuneloven § 25-1. I kommuneloven § 25-1 går det blant annet fram at kommunedirektøren ved internkontroll etter denne paragrafen skal avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik.

I forvaltningsrevisjonen anbefalte revisjonen at Rana kommune burde utarbeide rutiner knyttet til gjennomføring av jevnlig risikoanalyser for å avdekke hvor det er fare for mangler eller svikt, og hvor de viktigste risikoene må rapporteres til overordnet ledelse og å etablere tydelige rutiner for rapportering og oppfølging av krav til tjenesten på alle ledernivå. Videre anbefalte revisjonen at det skal sikre tilfredstillende oppfølging av avvik i tjenesten.

Kommunestyret i Rana kommune behandlet rapporten i sak 61/2021 i møte den 07.06.21. I vedtaket fra møtet ber kommunestyret rådmannen imøtekomme rapportens anbefalinger uten ugrunnet opphold.¹

Det er utarbeidet oppdragsbrev fra kommunedirektør fra rådmann i Rana kommune.² Her går det fram at «kommunaldirektør skal sikre at kommunens kvalitetssystem er tatt i bruk i egen sektor. Dette innebærer gjennomgående bruk av avvikssystem, dokumentasjon av rutiner, prosedyrer, kontrolltiltak og løpende risikovurdering.»

Videre er det utarbeidet rutiner for [rapportering i Rana kommune](#).³ Her går det fram at

Kommunaldirektør har ansvar for å rapportere på tjenester og kvalitet i egen sektor. Styringskort med indikator tjenester utarbeides årlig og inngår som del av virksomhetsstyringen. Styringskort på overordnet nivå følger styrende dokumenter som budsjett- og økonomiplan. Det kjøres statusrapporter fra fag- og tjenesteområder til ulike oppdragsgivere både internt og eksternt (politisk nivå, revisjon tilsynsmyndighet, SSB etc.).

I lov om barnevernstjenester blir det fastslått at «kommunestyret selv skal minst én gang i året få en redegjørelse om tilstanden i barneverntjenesten.

2.3 Datagrunnlag

2.3.1 Rapportering

Rapportering fra teamledere til barnevernleder

Teamlederne i barneverntjenesten skal rapporterer skriftlig til barnevernleder den 10. hver mnd. Det er utarbeidet et [egget skjema](#) for denne rapporteringen og skjemaet er tilpasset arbeidet til de ulike teamene⁴:

- I skjema fra undersøkelsesteamet blir det rapportert på hvor mange meldinger som ikke er fordelt, hvor mange undersøkelsesplaner og undersøkelsesrapporter som ikke er skrevet. Rapporteringstidspunktet revisjonen har fått tilsendt er fra august 2023.
- Fra tiltaksteamet er det rapportert på hvor mange tiltaksplaner som er ferdigstilt og hvor mange tiltaksplaner som ikke er ferdigstilt. Eksempelet revisjonen har fått tilsendt er fra mars/april 2023.
- Fra omsorgsteamet rapporteres det på avvik knyttet til omsorgsbesøk og forklaring på avvikene. Det er også lagt opp til at det skal fylles ut hvor mange tiltaksplaner i omsorgssaker som ikke er ferdigstilt og hvor mange omsorgsplaner som er ferdigstilt. I eksempelet fra juli 2022 som revisjonen har fått tilsendt

¹ Rana kommune. Kommunestyrets behandling av sak 61/2021 i møte den 07.06.2021.

² Rana kommune. *Oppdragsbrev kommunaldirektører 2023*. Ikke datert.

³ Rana kommune. *Rapportering i Rana kommune. Ledelse og styring i Rana kommune*. Sist revidert 29.04.2023.

⁴ Rana kommune. *Rapport til barnevernleder den 10. hver måned*. Ikke datert.

går ikke dette frem.⁵ Revisjonen får også opplyst at rapporteringen fra august ikke har blitt gjennomført på grunn av ferieavvikling.

Videre inneholder rapportene fra alle teamene informasjon om antall saker som skal i behandling i barnevernsnemnda⁶, barn plassert i beredskapshjem samt informasjon om overtid og sykefravær. Det går ikke fram hvor eventuelle avvik fra regelverket skal rettes opp. Barnevernleder opplyser at denne rapporteringen ble etablert i starten av 2023.

Videre blir det gjennomført et møte med barnevernleder og alle teamlederne i tjenesten hver mandag. I intervju får revisjonen opplyst at man her går gjennom eventuelle avvik knyttet til f.eks. fristbrudd og manglende dokumentasjon. Barnevernleder får også opplysninger om status på personal og drift i møtet.

Rapportering fra barnevernleder til leder for barne- og familieavdelingen

Barnevernleder rapporterer til leder for barne- og familieavdelingen på status for økonomi, avvik og håndtering av eventuelle avvik, årsverk i tjenesten og sykefravær en gang i måneden. Rapporteringen blir gjort via [et skriftlig skjema](#) en gang pr. måned, med unntak av juli.⁷

Videre rapporteres det på nøkkeltall i tjenesten i ulike former. Revisjonen får opplyst at barnevernleder rapporterer på nøkkeltall fra barneverntjenesten samtidig som økonomi-sykefravær- og avviksrapporteringen i februar, mai, august og oktober. I januar og juni blir det rapportert tjenestedata til fellesrapporten for hele barne- og familiesektoren og tallene blir derfor sendt utenom økonomi-sykefravær- og avviksrapportering. Det er ikke økonomirapportering i juli, og det blir derfor ikke rapportert nøkkeltall for denne måneden.

Når det rapporteres om nøkkeltall i tjenesten rapporteres det på:

- Undersøkelser på vent
- Undersøkelsen under behandling
- Totalt antall undersøkelser
- Lengst ventende undersøkelse
- Fristbrudd undersøkelser
- Barn med hjelpetiltak
- Barn med tiltaksplan
- Institusjonsplassering
- Omsorgsplassering
- Fosterhjem som oppfyller krav til oppfølging
- Henlagte meldinger
- Henlagte undersøkelser

Informasjon om evaluering av tiltaksplaner framgår ikke som en del av rapporteringen på nøkkeltall.

Rapportering fra leder av barne- og familietjenesten til kommunalsjef for oppvekst og kultur, rådmann og politisk nivå

Revisjonen får videre opplyst at tjenesterapport for barnverntjenesten blir utarbeidet halvårlig. Revisjonen har fått tilsendt tjenestedatarapport for barne- og familietjenesten for 1. halvår 2022, 2. halvår 2022 og 1. halvår 2023.

I mail til revisjonen går det fram at den halvårlige tjenestedatarapportering blir gjort fra leder for barne- og familietjenesten til kommunaldirektør for oppvekst- og kultursektoren. Denne rapporten blir også sendt videre fra kommunaldirektør for oppvekst- og familiesektoren til rådmann.

Ved halvårsrapporteringen og kvartalsrapporteringen fra barneverntjenesten til Statsforvalter i Nordland blir disse dokumentene også sendt til leder for barne- og familietjenesten og kommunaldirektør for oppvekst- og kultursektoren.

Videre blir det utarbeidet en kvalitetsmelding til kommunestyret. I intervju får revisjonen opplyst at dette blir gjort hvert år uavhengig av annen rapportering. I forbindelse med etterkontrollen har revisjonen fått tilsendt kvalitetsmelding for barneverntjenesten i Rana kommune.⁸ Kvalitetsmeldingen ble behandlet i kommunestyret i

⁵ I rapporteringen blir det gjort rede for hvor mange ledere og ansatte som har vært fraværende i ukene for rapporteringen og at rapporten for juli derfor blir av begrenset omfang.

⁶ Etter 1. januar 2023 er navnet Barnevern- og helseneemnda

⁷ Rana kommune. *Oppsummering økonomi og konklusjon*. Ikke datert.

⁸ Rana kommune. *Kvalitetsmelding – barnevern*. Ikke datert.

Rana i sak PS 21/23 i møte den 28.03.2023.⁹ I kvalitetsmeldingen går det blant annet fram informasjon om nøkkeltall, utfordringsbilde i tjenesten og innsatsområder og tiltak for tjenesten i 2023. I redegjørelsen på noen av tjenestens nøkkelområder er informasjonen mangelfull. F.eks. blir det informert om at tjenesten har redusert antall tiltakssaker og at barneverntjenesten har arbeidet med å sikre at barna har tiltaksplaner, samt jobbet med å øke kvaliteten og hyppigheten på evaluering av sakene. Det går ikke fram hvor mange av barna som har tiltaksplaner, hvor mange av sakene som har blitt evaluert, hvordan det har blitt arbeidet med å sikre utarbeidelse av tiltaksplan eller hvordan tjenesten har arbeidet for å øke kvaliteten. Det går også fram at det ikke er fristbrudd for undersøkelser i tjenesten. I rapporteringen til Statsforvalter for 2022 blir det derimot opplyst at det totalt for hele året var tre saker som tok lengre enn utvidet frist på 6 måneder å undersøke. I kvalitetsmeldingen går det videre fram at fordeling av saker har vært utfordrende når saksbehandlerne har hatt fulle lister. Det går fram at det har blitt gjort prioriteringer. Det går ikke fram *hvilke* prioriteringer som har blitt gjort eller hvordan dette har bidratt til at tjenesten ikke har fristbrudd. I korrespondanse med leder for barne- og familie går det fram at kvalitetsmeldingen også er en del av rapporteringen til kommunaldirektør for oppvekst- og kultursektoren til rådmann, sammen med halvårlig tjenestedatarapport.

2.3.2 Risikovurdering og avvik

Revisjonen har fått tilsendt [rutine for internkontroll ved barneverntjenesten](#).¹⁰ Denne rutinen er datert 12.10.2022 og var i ferd med å ferdigstilles da revisjonen gjennomført forvaltningsrevisjonen. Rutinen var på dette tidspunktet ikke implementert. I rutinen går det blant annet frem at det skal skaffes oversikt over områder i barneverntjenesten hvor det er fare for svikt eller mangel på oppfyllelse av myndighetskrav. Under «fremgangsmåte» for å oppnå dette står det at kommunen må foreta en systematisk gjennomgang av sin virksomhet for å finne fram til sårbare områder vedrørende overholdelse av lov og forskrift. Det skal kontrolleres hva som er praksisen i barneverntjenesten i Rana og hvor det i virksomheten er størst fare for risiko og sårbarhet. Områder med særlig fokus bør være:

- Samtaler med barn i alle ledd i barnevernstjenestenes virksomhet
- Tidsfrister
- Tidsbruk
- Henleggelse
- Tiltaksplaner/omsorgsplaner
- Saksbehandling
- Vedtak
- Inngåelse og innhold i avtaler samt oppsigelser (avslutning av oppdrag)

Ifølge rutinen er det barnevernleder og lederteam som er ansvarlige for å følge opp denne kontrollen. I intervju med barnevernleder får revisjonen opplyst at hver teamleder skal ha oversikt over eventuelle avvik i sine team. Det blir gjennomført en saksgjennomgang med hver saksbehandler en gang i måneden eller oftere ved behov som et ledd i denne kontrollen

I rutinen for internkontroll går det videre fram at man skal utvikle, iverksette, kontrollere, evaluere og forbedre nødvendige prosedyrer, instruksjer, rutiner eller andre tiltak for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelsen av barnevernlovgivingen. Under fremgangsmåte går det fram at det må regelmessig foretas vurderinger av om barneverntjenestens virksomhet er i samsvar med kravene i lov og forskrift og at avviksrapportering er en sentral del av dette arbeidet. Avviksrapporteringen kan skje i saksgjennomgang, på teammøtene, ledermøte eller på Rana kommunes portal for avviksmelding. Barnevernleder og lederteam skal ifølge rutinen gjennomføre en systematisk gjennomgang av avvik fire ganger i året, fortrinnsvis i mars, juni, september og desember. Det skal settes av tid til dette i tjenestens årshjul i starten av nytt kalenderår. Dette er barnevernleder og lederteam sitt ansvar. Det ble i forvaltningsrevisjonen pekt på at det ikke framgår i rutinen hva som utgjør et tjenesteavvik. Dette framgår heller ikke i rutinen på tidspunktet for etterkontrollen.

I intervju med barnevernleder får revisjonen opplyst at prosedyren som framgår av rutinen enda ikke blir praktisert i sin helhet i tjenesten og at det blant annet ikke gjennomføres fire møter i året for gjennomgang av innkomne avvik. Revisjonen får videre opplyst at det på tidspunktet for etterkontrollen ikke har blitt gjennomført risikoanalyser for å avdekke hvor det er fare for mangler eller svikt i tjenesten.¹¹

⁹ Møteprotokoll tilgjengelig fra: https://prod01.elementscloud.no/publikum/872418032_PROD-872418032/DmbMeeting/74

¹⁰ Rana kommune. *Rutine for internkontroll ved barneverntjenesten*. Dato 12.10.2020.

¹¹ Revisjonen har fått tilsendt risikoanalyse som ble gjennomført etter tilsyn fra Arbeidstilsynet i 2018.

2.4 Vurdering

Revisjonens vurdering er at de etablerte systemene for rapportering og risikovurdering ikke i stor nok grad er egnet til å avdekke og følge opp fare for svikt og mangler.

Det blir gjennomført flere rapporteringer knyttet til barneverntjenesten i Rana kommune. Blant annet ble det innført en ny rapporteringspraksis fra teamledere til barnevernleder i 2023. Undersøkelsen viser at det på grunn av ferieavvikling og sykdom ikke alltid rapporteres fra teamledere til barnevernleder i tråd med rutinen. Revisjonen mener det er positivt at det er innført skriftlig rapportering fra de ulike teamene i barneverntjenesten. Samtidig er det viktig at dette blir gjort månedlig for å sørge for at man til enhver tid har en totaloversikt over avvik fra lover og forskrifter i barneverntjenesten.

Videre viser etterkontrollen at barnverntjenesten rapporterer til kommunestyret årlig, i tråd med kravene i barnevernsloven. Revisjonens vurdering er samtidig at redegjørelsen er mangelfull og i større grad burde gi kommunestyret informasjon om tilstanden i barneverntjenesten, ved at det f.eks. blir redegjort tydeligere for mangler og hvordan det ev. blir arbeidet med forbedring.

Undersøkelsen viser videre at det siden forvaltningsrevisjonen i 2020-2021 har vært ferdigstilt en rutine for risikovurdering og rapportering knyttet til fare for mangler eller svikt. Samtidig viser etterkontrollen at rutinen enda ikke er implementert i tjenesten og at de derfor ikke blir fulgt opp i praksis. Det gjennomføres blant annet ikke møter for å gjennomgå innkomne avvik i tjenesten og det gjennomføres ikke risikovurderinger. I forvaltningsrevisjonen ble det pekt på at systematisering av analyse av avvikene i tjenesten er et viktig informasjonsgrunnlag for risikoanalyser, og for å avdekke mer systematiske feil og mangler og at det burde sikres tilfredsstillende oppfølging av avvik i tjenesten. Revisjonens vurdering er at dette ikke er gjennomført. Revisjonen mener videre at det ikke er tilfredsstillende at det ikke er gjennomført risikoanalyser av barneverntjenesten, da dette øker risikoen for avvik. Det er ikke i tråd med barnevernloven § 15-2, kommuneloven § 25-1 eller kommunedirektørens oppdragsbrev til kommunaldirektør.

3 Dokumentering av undersøkelser

3.1 Spørsmål til kontroll

I dette kapittelet vil vi svare på følgende spørsmål:

- Er det etablert tilstrekkelig rutiner for å sikre at det utarbeides undersøkelsesplaner og undersøkelsesrapporter av tilstrekkelig kvalitet i alle saker?

3.2 Revisjonskriterier

§ 2-2 i barnevernsloven beskriver barnevernstjenestens rett og plikt til å gjennomføre undersøkelser. I tredje ledd går det fram at barneverntjenesten skal lage en plan for undersøkelsen.

I *saksbehandlingsrundskrivet – rundskriv for barnevernstjenestens saksbehandling*¹² går det fram at det ved avslutningen av en undersøkelse skal gjennomføres en faglig oppsummering som skal gi grunnlag for enten å iverksette tiltak eller henleggelse av undersøkelsen. Alle relevante opplysninger fra undersøkelsen må inngå i vurderingsgrunnlaget. Vurdering og analysen i denne fasen er avgjørende for at barnet og familien skal gis riktig hjelp. Barneverntjenesten må dokumentere sin oppsummerende vurdering. Dette følger av barnevernsloven § 12-4 om journalplikt.

I forvaltningsrevisjonen anbefalte revisjonen å iverksette rutiner om utarbeidelse av undersøkelsesplaner og undersøkelsesrapporter og følge opp at det blir etablert planer og rapporter med tilfredstillende kvalitet i alle saker.

3.3 Datagrunnlag

3.3.1 Rutine for undersøkelser

Barneverntjenesten i Rana har utarbeidet flere rutiner knyttet til undersøkelser. Det er utarbeidet [en rutine for undersøkelse](#).¹³ Her går det fram at barnevernskuratoren(e) planlegger undersøkelsen sammen med teamleder senest en uke etter fordeling og at forslag til undersøkelsesplan for gjennomføring av undersøkelsen skal gjennomgås og eventuelt endres etter første møte med partene i saken. I gjennomføringen av undersøkelsen skal undersøkelsesplan være kontinuerlig oppdatert. Rutinen er datert i 2020 og viser til tidligere barnevernslov og tidligere lovparagrafer. Rutinen er den samme som var utarbeidet på tidspunktet for forvaltningsrevisjonen i 2020-2021.

Videre framgår det i rutine for undersøkelse at det skal skrives utkast til rapport før sluttmøte med partene i undersøkelsen finner sted. Innhold i rapport skal godkjennes av teamleder og både saksbehandler og teamleder skal signere rapporten elektronisk. Undersøkelsesrapport skal, ifølge rutinen, sendes partene med følgebrev i Familia eventuelt gis ut til partene på sluttmøtet.

Videre er det, som en del av barneverntjenestens internkontrollhåndbok, utarbeidet [rutine for meldingsarbeid og undersøkelser](#).¹⁴ Denne rutinen var i ferd med å bli ferdigstilt under forvaltningsrevisjonen i 2020-2021 og var ikke implementert i tjenesten på det tidspunktet. I rutinen fremgår det at «det skal lages en plan for undersøkelsen». Det beskrives videre at planen skal redegjøre for undersøkelsenes innhold, omfang og fremdrift ut fra alvorlighetsgraden i meldingen. Planen skal sikre fremdrift i forhold til frister og gi informasjon til familien om hvilket arbeid barneverntjenesten gjør. I planen skal det begrunnes hvorfor man innhenter informasjon fra de aktuelle instanser, eventuelt ikke fra andre. I rutinen blir det vist til tidligere barnevernslov og tidligere lovparagrafer. Denne rutinen var

I rapporteringsskjema fra teamleder for undersøkelsesteamet til barnevernleder går det fram at det pr. august 2023 var 49 undersøkelsesplaner og 89 undersøkelsesrapporter som ikke var utarbeidet på tidspunkt for rapportering (august 2023).

I intervju med barnevernleder går det fram at teamlederne oppfordres til å gjennomføre stikkprøver av enkeltsaker, da dette kan bidra til læring for tjenesten. I intervju går det fram at barnevernledere ikke er kjent med

¹² Barne-, ungdoms – og familiedirektoratet. *Saksbehandlingsrundskrivet – rundskriv for barneverntjenesten saksbehandling. Saksbehandlingsrundskrivet til ny barnvernlov* 15. juni 2023.

¹³ Rana kommune. *Rutine for undersøkelse*. Datert 11.09.2020.

¹⁴ Rana kommune. *Kapittel 6 – meldingsarbeid og undersøkelser*. Ikke datert.

at dette har blitt gjennomført i undersøkelsesteamet. Det blir videre opplyst om at saksbehandler og teamleder ikke drøfter utarbeidelse av undersøkelsesplan.

I intervju får revisjonen videre opplyst at barnverntjenesten i Rana i en periode har hatt store kapasitetsutfordringer og at tjenesten i denne perioden ikke prioriterte å skrive undersøkelsesrapport. Kapasitetsutfordringene skyldes blant annet at barneverntjenesten fikk inn over 100 bekymringsmeldinger ved årsskiftet i 2022/2023. Barneverntjenesten valgte derfor å prioritere bekymringsmeldinger fremfor å skrive undersøkelsesrapporter i perioden desember 2022 – januar 2023. Videre får revisjonen opplyst at det ikke er etablert praksis at teamleder eller andre lese undersøkelsesrapporter etter endt undersøkelse.

I stikkprøvekontrollen revisjonen har gjennomført har vi blant annet kontrollert om det har blitt utarbeidet undersøkelsesplaner og undersøkelsesrapporter i fem undersøkelsessaker.¹⁵ En av undersøkelse revisjonen har kontrollert ble gjennomført i 2022. Undersøkelsene i kontrollen ble gjennomført i 2023. I alle de kontrollerte sakene er det utarbeidet undersøkelsesplan. Med et unntak er det brukt samme mal for undersøkelsesplan i alle sakene. I saken der det ikke har blitt brukt mal for undersøkelsesplan er det store mangler. Blant annet går det ikke fram av undersøkelsesplanen hva som er hensikten med de enkelte planlagte aktivitetene i undersøkelsen. Det framgår at tjenesten skal vurdere å innhente opplysninger fra skole, politi og helsetjenesten uten flere detaljer og uten at det blir begrunnet hvorfor. I de andre undersøkelsesplanene går det tydelig fram hvilke undersøkelsesaktiviteter som skal gjennomføres og hvorfor.

I tre av de kontrollerte sakene var det utarbeidet undersøkelsesrapport på tidspunktet for stikkprøvekontroll. Undersøkelsesrapportene revisjonen har kontrollert gir mye informasjon om hva som har blitt undersøkt og grunngir utfallet av undersøkelsen. I en av sakene revisjonen har kontrollert blir saken henlagt etter undersøkelsen og det blir gjort greie for hvorfor saken ble henlagt. I to av sakene forelå ikke undersøkelsesrapporten for tidspunkt for revisjonen.¹⁶ I en av disse sakene var dato for bekymringsmeldingen 14.02.23 og fristen for undersøkelsen ble utsatt til 15.08.23 (etter en utvidelse av undersøkelsesfristen). Det forelå ikke undersøkelsesrapport i saken ved revisjonens gjennomgang 04.09.23. I den andre saken ble undersøkelsesfristen utvidet i løpet av revisjonsperioden og ny frist er satt til 30.10.23.

3.4 Vurdering

Det er etablert skriftlige rutiner for å sikre at det utarbeides undersøkelsesplaner og undersøkelsesrapporter i barneverntjenesten i Rana kommune og at det blir benyttet faste maler for utarbeidelse av disse dokumentene. Disse ble utarbeidet før eller underveis i forvaltningsrevisjonen i 2020-2021. Samtidig viser undersøkelsen at barnverntjenestens praksis ikke alltid samsvarer med de skriftlige rutinene. Undersøkelsen viser blant annet at tjenesten nedprioriterte å utarbeide undersøkelsesrapporter i desember 2022/desember 2023 på grunn av manglende kapasitet. Etter revisjonens vurdering vil dette medføre at relevante vurderinger underveis i undersøkelsene ikke blir tilstrekkelig dokumentert og at vurderingsgrunnlaget i sakene det gjelder blir uoversiktlig. Det svekker også etterprøvbarehetene i de aktuelle sakene.

I stikkprøvekontrollen var det utarbeidet undersøkelsesplan i alle sakene og undersøkelsesrapport i et flertall av sakene. I stikkprøvekontrollen som ble gjennomført i forbindelse med forvaltningsrevisjonen i 2020/2021 var det i liten grad utarbeidet undersøkelsesplaner og undersøkelsesrapporter, noe som etter revisjonens vurdering tyder på at det rutinene i større grad følges på nåværende tidspunkt enn i 2020/2021.

Stikkprøvekontrollen viser, etter revisjonens vurdering at kvaliteten på undersøkelsesplanene og undersøkelsesrapportene er tilstrekkelige, med noen unntak. Særlig ønsker revisjonen å understreke viktigheten av at *alle* undersøkelsesplanene inneholder informasjon om hvilke moment som skal undersøkes, hvilke aktører som skal involveres og når ulike aktiviteter skal gjennomføres.

Revisjonen mener videre at det ikke er tilfredsstillende at rutiner ikke er oppdaterte med referanser til gjeldende regelverk og at utarbeidde rutiner ikke ser ut til å ha blitt reviderte siden forvaltningsrevisjonen i 2020-2021.

¹⁵ I en av sakene er det kontrollert to undersøkelser i samme sak.

¹⁶ Revisjonen kontrollerte for undersøkelsesrapport sist 04.09.23.

4 Tiltaksplaner

4.1 Spørsmål til kontroll

I dette kapittelet vil vi svare på følgende spørsmål:

- Hvor mange tiltaksplaner har blitt utarbeidet første halvdel av 2023?
  - Hva skyldes manglende utarbeidelse av tiltaksplaner?
  - Er det utarbeidet tiltaksplaner for barn i fosterhjem som også har vedtak om hjelpetiltak?
  - Blir alle tiltaksplaner evaluert?

4.2 Revisjonskriterier og funn fra forvaltningsrevisjonen

I barnevernloven § 3-1 går det fram at når barnet på grunn av sin omsorgssituasjon eller atferd har et særlig behov for hjelp, skal barneverntjenesten tilby og sette i verk hjelpetiltak for barnet og foreldrene. Hjelpetiltak skal være egnet til å møte barnets og foreldrenes behov og til å bidra til positiv endring hos barnet eller i familien.

I § 8-1 går det videre fram at når barneverntjenesten treffer vedtak om hjelpetiltak, skal den utarbeide en plan for tiltakene og for oppfølgingen av barn og foreldre. Planen skal beskrive hva som er målet med hjelpetiltakene, hva de skal inneholde, og hvor lenge de er ment å vare. Planen skal endres dersom barnets behov tilsier det.

Veilederen *tiltaksplaner og omsorgsplaner i barneverntjenesten*¹⁷ beskriver viktigheten av tiltaksplaner for plasseringer som hjelpetiltak. Blant annet blir det vist til viktigheten av at planen ivaretar de behov som alle plasserte barn har om hva som skal skje videre og at dette er uavhengig av om plasseringen er et hjelpetiltak eller et omsorgstiltak. Videre burde tiltak som var iverksatt før plasseringen og under plasseringen også inngå i tiltaksplanen.

I forvaltningsrevisjonen Deloitte gjennomførte i 2020/2021 ble det anbefalt at Rana kommune iverksetter rutine om utarbeidelse av undersøkelsesplaner og undersøkelsesrapporter, og følger opp at dette blir etablert med tilfredstillende kvalitet i alle saker.

4.3 Datagrunnlag

4.3.1 Tiltaksplaner

Tabellen under viser rapportering fra barneverntjenesten i Rana til Statsforvalter i Nordland. Som det framgår av tallene, har ikke alle barn med hjelpetiltak tiltaksplaner. Tallene for første halvdel av 2023 viser at det var 53 barn i hjelpetiltak som ikke hadde tiltaksplan. Barnevernleder opplyser at rapporteringen fra 1. halvår 2023 er noe forsinket og at det derfor er noe usikkerhet knyttet til tallene for dette halvåret.

Tabell 1: Rapportering til Statsforvalter – tiltaksplaner

Tidsperiode	Antall barn i hjelpetiltak totalt som ikke har tiltaksplan
1. halvår 2023	53
2. halvår 2022	59
1. halvår 2022	29
2. halvår 2021	33

I rapporteringen fra teamleder for tiltaksteamet til barnevernleder fra mars/april 2023 går det fram at 81 tiltaksplaner er ferdigstilt og 23 tiltaksplaner ikke er ferdigstilt.

I stikkprøvene revisjonen har revisjonen kontrollert fem hjelpetiltakssaker. Av sakene revisjonen har kontrollert er det utarbeidet tiltaksplaner i alle sakene. I alle sakene revisjonen har kontrollert foreligger det flere vedtak om hjelpetiltak og det er derfor utarbeidet flere tiltaksplaner.

I intervju med barnevernleder går det fram at barneverntjenesten vinteren 2022 hadde utfordringer med å utarbeide tiltaksplaner for alle barn i tjenesten. Bakgrunnen for at det var utfordrende å utarbeide tiltaksplaner fortløpende var høyt sykefravær og et svært høyt antall bekymringsmeldinger i denne perioden. Det var også saker

¹⁷ Barne- og likestillingsdepartementet. Tiltaksplaner og omsorgsplaner i barneverntjenesten – en veileder. 2006.

som manglet «aktive» vedtak da det har utfordrende å få samlet alle partene i saken for å evaluere og manglende saksbehandlingsressurs i enkelte tiltakssaker.

I januar 2023 ble det gjennomført et møte mellom barnevernleder og leder for tiltaksteamet der det ble satt en intern frist for når alle tiltaksplaner skal være ferdigstilt. Fristen ble da satt til mars 2023.

Tiltaksplaner for barn i fosterhjem som også har vedtak om hjelpetiltak

I intervju med barnevernleder får revisjonen opplyst at eventuelle manglende hjelpetiltaksplaner i tjenesten i hovedsak gjelder for saker der barnet bor i fosterhjem og som også har vedtak om hjelpetiltak og at det på tidspunktet for etterkontrollen ikke blir utarbeidet tiltaksplan for barn som bor i fosterhjem.

Stikkprøvekontrollen bekrefter at det mangler tiltaksplaner for barn i fosterhjem som også har vedtak om hjelpetiltak. I stikkprøvekontrollen har revisjonen kontrollert fem saker der barn bor i fosterhjem. Det er vedtatt vedtak om frivillig flytting i alle sakene. Av disse fem sakene, har revisjonen funnet tiltaksplaner i fire saker. I en sakene er ikke hjelpetiltaksplanen oppdatert siden september 2022, selv om barnet i fosterhjem har vedtak om blant annet besøkshjem som er datert mars 2023. I den siste saken revisjonen har kontrollert er det ikke utarbeidet noen tiltaksplan.

Evaluering av tiltaksplaner

Revisjonen får opplyst fra barnevernleder rapporteringen til Statsforvalter i Nordland ikke er klar for 1. halvår 2023 (1. januar til 1. juli) grunnet overgangen til nytt system (VISMA Flyt barnevern). I stikkprøvekontrollen revisjonen har gjennomført har vi kontrollert fem hjelpetiltakssaker fra 2022-2023. Her finner vi dokumentert evaluering for hjelpetiltak i en av de fem sakene som har blitt kontrollert. Det blir videre opplyst fra barnevernleder at evalueringer av tiltaksplaner ikke er registrert rett i det nye fagsystemet og at det i forbindelse med rapportering til Statsforvalter i Nordland må gjøres en manuell optelling.

Informasjon om evaluering av tiltaksplaner framgår ikke som en del av rapporteringen på nøkkeltall fra barnevernleder til leder for barne- og familietjenesten.

I intervju med barnevernleder går det fram at teamleder og barnevernleder har gjennomført stikkprøvekontroll av en enkelt hjelpetiltakssak knyttet til om man i saken hadde fulgt retningslinjene for saksbehandling. Kontrollen ble gjennomført i et teammøte og ble ikke dokumentert. Videre opplyser barnevernleder at det ikke er etablert rutiner for evaluering av tiltaksplaner.

4.4 Vurdering

Deloitte sin vurdering er at barnevernstjenestens arbeid med tiltaksplaner ikke er tilfredstillende. Datagrunnlaget viser at det ikke er utarbeidet tiltaksplaner i alle saker med vedtak om hjelpetiltak i første halvdel av 2023. Videre er det ikke mulig å fastslå hvor mange som tiltaksplaner som har blitt evaluert det siste året. Vår vurdering er at dette ikke er tilfredstillende. Som en del av en tilfredstillende internkontroll, burde Rana kommune tilstrekkelig oversikt over evaluerte tiltaksplaner til enhver tid. Revisjonens vurdering er videre at det ikke er tilfredstillende at det ikke er utarbeidet rutine for dette arbeidet.

5 Oppfølging av fosterhjem

5.1 Spørsmål til kontroll

I dette kapittelet vil vi svare på følgende spørsmål:

- Blir mal for dokumentering av fosterhjemsbesøk benyttet?
- Er det utarbeidet en egen stillingsbeskrivelse for ansvar knyttet til tilsyn?

5.2 Revisjonskriterier

Ifølge forskrift om fosterhjem skal barneverntjenestene følge opp og kontrollere hvert enkelt barn sin situasjon i fosterhjemmet. Barneverntjenesten skal besøke fosterhjemmet minimum fire ganger i året (kan reduseres til to besøk i året under visse forutsetninger).

Saksbehandlingsrundskrevet viser til at barnverntjenesten har dokumentasjonsplikt noe som innebærer at tjenesten må synliggjøre hva tjenesten har gjort og hvorfor de har gjort det. I praksis betyr dette å skrive ned de opplysningene man mottar og vurderinger som blir gjort i saken. Videre går det fram at nedtegning av barnevernets handlinger, skjønnsmessige vurderinger og faglige analyser underveis i saken er avgjørende for de muligheter barn og foreldre har til å ivareta sine interesser og synspunkter. Informasjonen er også viktig for at barnet i ettertid skal kunne forstå sin egen historie, og hvordan og hvorfor barnevernet handlet som de gjorde.

I rapport fra forvaltningsrevisjon av barneverntjenesten (2020-2021) gikk det fram at endelig ansvar og oppgave når det gjaldt overordnet kontroll av tilsynsrapporter ikke var tilstrekkelig avklart. En anbefaling fra rapporten var at barneverntjenesten burde sørge for at det går tydelig frem hvem i tjenesten som har ansvar for kontroll og oppfølging av tilsynsrapporter. Revisjonen vurderte det som viktig at det i Rana kommune utviklet skriftlige rutiner for tilsynsbesøk i fosterhjem.

I Kvalitetsmeldingen som ble behandlet i kommunestyret i Rana i sak PS 21/23 i møte den 28.03.2023, går det fram at det skal utarbeides en stillingsbeskrivelse for ansvar knyttet til tilsyn innen 30.06.23.

5.3 Datagrunnlag

5.3.1 Mal for dokumentering av fosterhjemsbesøk

Det er utarbeidet en mal for dokumentering av fosterhjemsbesøk i Rana kommune. I intervju får revisjonen opplyst at malen er lagt inn i saksbehandlingssystemet FLYT barnevern. I malen er det lagt inn en rekke underoverskrifter som viser hva saksbehandler skal skrive inn informasjon om. Overskriftene er:

- Samtale med barnet
- Informasjon fra fosterforeldre om utvikling/fungering
- Skole
- Samarbeid
- Samvær
- Tilsyn i fosterhjem
- Neste gang/skal noe følges opp
- Forsterking
- Vurdering

Revisjonen har gjennomført en stikkprøvekontroll av fem saker der barn bor i fosterhjem.

I stikkprøvene revisjonen har kontrollert er den samme malen brukt i oppfølgingsbesøk i fosterhjem i 2022 og 2023. De fleste av overskriftene er brukt i sakene, men det er gjort tilpassinger. F.eks. går det ikke fram informasjon om skole i alle referatene revisjonen har kontrollert i saker der barnet ikke har startet på skolen. Det er heller ikke aktuelt med forsterking i alle sakene revisjonen har kontrollert og det blir derfor ikke omtalt i alle referatene.

5.3.2 Stillingsbeskrivelse for ansvar knyttet til tilsyn

I intervju med barnevernleder får revisjonen opplyst at det på revisjonstidspunktet ikke er utarbeidet en skriftlig stillingsbeskrivelse som beskriver ansvaret knyttet til tilsyn i fosterhjem. Det blir opplyst at det er ønskelig å starte opp arbeidet med å utforme en stillingsbeskrivelse høsten 2023.

Det er utarbeidet en [sjekkliste for etablering av tilsynsfører for fosterbarn](#) i Rana kommune.¹⁸ Her skal det blant annet krysses av for om tilsynsfører har mottatt nødvendig informasjon om barnet og forutsetningene for plassering. Det framgår ikke i dokumentet hvem som er ansvarlig for å benytte sjekklisten.

5.4 Vurdering

Undersøkelsen viser at mal for dokumentering av fosterhjemsbesøk blir benyttet av barneverntjenesten i Rana. I sakene revisjonen har kontrollert har det blitt gjort noen forholdsmessige tilpassinger i malen i hver sak. Revisjonen mener mal for dokumentering av fosterhjemsbesøk legger til rette for hensiktsmessig innhold i dokumentasjonen fra besøk.

Det er på tidspunktet for etterkontrollen ikke utarbeidet stillingsbeskrivelse for ansvaret med tilsyn i fosterhjem. Dette er ikke i samsvar med det som er rapportert i kvalitetsmelding til kommunestyret. Revisjonen mener at stillingsbeskrivelse for ansvar knyttet til tilsyn i fosterhjem er en viktig del av internkontrollarbeidet knyttet til tilsyn. Det er videre en viktig del av barneverntjenestens internkontroll å sikre at kommunen har et godt og forsvarlig tilsyn og revisjonen mener at en tydelig ansvarsfordeling i form av f.eks. en stillingsbeskrivelse kan bidra til dette. Revisjonen vil understreke at det er viktig at barnets stemmer gjennomgående kommer frem for alle vesentlige områder som blir belyst i samtalen (som f.eks. skole, samvær m.m), selv om malen legger opp til at alle opplysningen fra barnet skal legges inn under overskriften «samtale med barnet».

---

¹⁸ Rana kommune. *Etablering av tilsynsfører for fosterbarn i Rana kommune*. Ikke datert.

6 Barns medvirkning

6.1 Spørsmål til kontroll

I dette kapittelet vil vi svare på følgende problemstilling:

- Framgår viktigheten av barns medvirkning i de skriftlige rutinene i alle deler av en barnevernssak?

6.2 Revisjonskriterier

Barnevernloven § 1-4 omhandler barnets rett til medvirkning:

Et barn som er i stand til å danne seg egne meninger, har rett til å medvirke i alle forhold som vedrører barnet etter denne loven. Barn har rett til å uttale seg til barnevernet uavhengig av foreldrenes samtykke, og uten at foreldrene informeres om samtalen på forhånd. Barnet skal få tilstrekkelig og tilpasset informasjon og har rett til fritt å gi uttrykk for sine meninger. Barnet skal bli lyttet til, og barnets meninger skal vektlegges i samsvar med barnets alder og modenhet.

I forbindelse med ny barnevernlov har § 9 om tillitsperson i forskrift om medvirkning og tillitsperson knyttet til tillitsperson blitt endret til at «barn *kan* gis anledning til å med seg en person barnet har særlig tillit til i kontakten med barnevernet.» Videre skal barneverntjenesten så tidlig som mulig skal informere barnet om muligheten til å ha en tillitsperson.

I rapport etter forvaltningsrevisjon av barneverntjenesten går det fram at det frem til revisjonstidspunktet ikke har vært tilfredstillende rutiner for å sikre barns medvirkning i de ulike sakene i en barnevernssak. Undersøkelsen viste også at det ikke har vært rutiner for å sikre at barn får tilbud om tillitsperson og at dette dokumenteres. Revisjonen anbefalte da at barneverntjenesten skulle tydeliggjøre rutine og praksis knyttet til barns medvirkning.

6.3 Datagrunnlag

6.3.1 Skriftlige rutiner for barns medvirkning

Det er utarbeidet [rutine for å sikre og dokumentere barns medvirkning og rett til en tillitsperson i en barnevernssak](#).¹⁹ Rutinen er datert 20.11.2020 og ble sendt ut til ansatte i tjenesten i desember 2020 og var derfor ikke implementert i tjenesten på revisjonstidspunktet. Her går det fram at «barnets rett til medvirkning i alle faser av en barnevernssak blir ivarettatt og kommer tydelig fram i arbeidet som barneverntjenesten gjør i det daglige». Fremgangsmåten som blir beskrevet i dokumentet er «barnets perspektiv og meninger skal inkluderes i vurderingen av hva som er barnets beste. Barnet skal informeres om de ulike avgjørelsene som er truffet og hvilke vurderinger som ligger til grunn for avgjørelsene». Videre går det fram at barnevernet i sin saksbehandling skal dokumentere barnets medvirkning. Det skal videre dokumenteres hvorvidt barnet har fått mulighet til å medvirke, hva barnet har blitt hørt om og hva som var barnets syn. Her blir det referert til § 1-6 i barnevernsloven.

Barnets medvirkning i saken er omtalt i andre rutiner revisjonen har fått tilsendt i forbindelse med etterkontrollen.

Barns medvirkning i undersøkelsessaker

I rutiner for undersøkelser, utarbeidet høsten 2020, går det fram at det skal sikres en forsvarlig undersøkelse og barnets stemme og at medvirkning skal være tydelig jfr. Lov om barneverntjenester § 1-6 «barns rett til medvirkning». Videre går det fram at fra barnet er 7 år, og yngre barn som er i stand til å danne seg synspunkter, skal informeres og gis anledning til å uttale seg i forhold til egen situasjon. Dette er barnevernskurators ansvar. Det går videre fram at *i tilfeller hvor barnets/ungdommen ikke snakkes med, så skal dette dokumenteres i undersøkelsesplanen* under punktet «barnets synspunkter» i rutinen.

I dokumentet meldingsarbeid og undersøkelser går det fram at «barnets stemme og grad av medvirkning skal alltid fremkomme. Barnets mening skal vektlegges i samsvar med alder og modenhet, og det skal begrunnes dersom barneverntjenesten inntar et annet standpunkt enn det barnet har uttrykt».

I forrige revisjon ble det påpekt at denne rutinen ikke ble fulgt i praksis, da barnets medvirkning ikke var dokumentert i alle saken i stikkprøvekontrollen. I etterkontrollen er det derfor gjennomført en stikkprøvekontroll av nyere saker.

I stikkprøvekontrollen revisjonen har gjennomført i forbindelse med etterkontrollen har vi kontrollert om barnet har medvirket i egen sak. Av de fem undersøkelsessakene revisjonen har kontrollert er det dokumentert at det har blitt gjennomført samtale med barnet i alle sakene. Det varierer noe hvor mange samtaler som har blitt

¹⁹ Rana kommune. Rutine for å sikre og dokumentere barns medvirkning og rett til tillitsperson i en barnevernssak. Datert 20.11.2020.

gjennomført med barnet i sakene revisjonen har kontrollert. Antall saker varierer fra fire samtaler til en samtale. I flere av sakene er det også gjennomført samtaler med barnet sammen med søsken. I de sakene der det går fram at det er snakket med barnet er det gjengitt detaljert fra samtalen skriftlig i barnets saksmappe. Det blir også vist til samtalene med barnet i barnevernstjenesten vurdering etter endt undersøkelse. F.eks. blir det i en henlagt sak opplyst om at «verken mor, far eller (barnet) har tanker om, eller ønsker hjelp fra barneverntjenesten» og det framgår også i samtale med barnet at barnet ikke ønsker videre oppfølging.

Barns medvirkning i hjelptiltakssaker

I forbindelse med etterkontrollen har revisjonen fått [tilsendt en sjekkliste for internrevisjon hjelpetiltak](#).²⁰ Her skal saksbehandler fylle ut hvor lenge barnet har hatt hjelpetiltak i siste tiltaksperiode og hvor ofte barnet skal snakkes med i henhold til tiltaksplanen. Videre skal saksbehandler svare på om barnet er snakket med i tiltaksperioden, om barnet, ut fra alder og modenhet er snakket med i forbindelse med evaluering av tiltak, om barnet har fått uttrykt sin mening om tiltak og om det er snakket med barnet om barnevernets bekymring. Denne sjekklisten er ikke benyttet i noen av stikkprøvesakene revisjonen har kontrollert. I intervju er ikke barnevernleder kjent med at skjemaet har blitt benyttet.

I rutine for tiltaksplaner for evaluering går det fram at fra barnet er 7 år, og yngre barn som er i stand til å danne seg synspunkter, skal informeres og gis anledning til å uttale seg i forhold til tiltaksplan og tiltakene. Videre går det fram at *i de tilfeller hvor barnet/ungdommen ikke snakkes med når det lages ny tiltaksplan, skal dette dokumenteres i evalueringsdokumentet.*

I forvaltningsrevisjonen fant revisjonen mangler knyttet til dokumentasjonen av barns medvirkning i både vedtak om hjelpetiltak og i evaluering av hjelpetiltak. Revisjonen har derfor kontrollert barns medvirkning i hjelpetiltakssakene i stikkprøvekontrollen i etterkontrollen. I de fem sakene revisjonen har kontrollert er det noe varierende i hvilken grad barnet har medvirket. I en sak er det ikke snakket med barnet og det framgår at «det er ikke snakket med (barnet) i forbindelse med videreføring av forrige vedtak. Det vurderes som viktig at det blir snakket med (barnet) tidlig i vedtaksperioden». I de tre neste sakene går det fram at det er snakket med barnet og hva det har blitt snakket om. I en av disse sakene går det også eksplisitt fram hvordan barnets rett til å bli hørt har blitt ivaretatt. I den siste saken er det ikke dokumentert at barnet har vært med i arbeidet med tiltaksplanen eller i evalueringen av tiltaksplanen.

Barns medvirkning fosterhjemsbesøk

I forvaltningsrevisjonen ble vist til manglende dokumentering av barns medvirkning når det gjelder oppfølging i fosterhjem og ved gjennomføring av tilsynsbesøk i fosterhjem. Revisjonen har kontrollert graden av barns medvirkning i forbindelse med fosterhjemsbesøk i fem saker i etterkontrollen. I en av sakene var barnet nyfødt og medvirkning i egen sak var derfor ikke aktuelt. I de andre fire sakene har revisjonen gjennomgått referat fra til sammen ni oppfølgingsbesøk i fosterhjem, fordelt på de fem sakene. Oppfølgingsbesøkene er gjennomført sent i 2022 og første halvdel av 2023. I de ni oppfølgingsbesøkene er det dokumentert gjennomført samtale alene med barn i fem oppfølgingsbesøk. For to av oppfølgingsbesøkene er det utarbeidet eget referat fra samtale med barnet som journalnotat. I tre av de andre oppfølgingsbesøkene er det gjennomført samtale med barnet sammen med en av fosterforeldrene. Her går det fram skriftlige referat at barnet gav uttrykk for ønske om at en eller flere av fosterforeldrene var med under samtalen. I det siste referatet går det også fram at det er snakket med barnet, men det framgår ikke informasjon om det har blitt gjennomført samtale med barnet *alene*.

6.4 Vurdering

Viktigheten av barns medvirkning framgår flere barneverntjenestens skriftlige rutiner og det er utarbeidet en egen rutine knyttet til barns medvirkning og rett til å ha med tillitsperson. Disse rutinene var utarbeidet under forvaltningsrevisjonen. Revisjonen stiller også spørsmål ved i hvilken grad rutinene blir reviderte. I flere av rutinene blir det vist til utdaterte lovparagrafer. Deloitte understreker at kommunen skal sikre at barneverntjenesten skal ha nødvendige rutiner og prosedyrer og at rutiner og prosedyrer blir evaluert og ved behov forbedret (jf. Kommuneleien § 25-1 d. og e.). Ny barnevernlov ble innført fra 1. januar 2023 og det bør derfor vises til det nye lovverket i skriftlige prosedyrer og rutiner.

I forvaltningsrevisjonen ble det anbefalt å iverksette rutiner for å sikre barns medvirkning i de ulike fasene av en barnevernssak. Stikkprøvekontrollen viser at det varierer hvordan dette blir fulgt opp. F.eks. må det framgå i dokumentasjonen fra oppfølgingsbesøk at det er gjennomført samtaler *alene* med barnet i *alle* saker, med mindre barnet ber om at fosterforeldre eller andre er til stede (dette må da dokumenteres). Dette for å sikre at barn i

²⁰ Rana kommune. Sjekkliste, internrevisjon tiltak. Datert 29.12.2020.

fosterhjem har fått muligheten til å snakke med saksbehandler uten andre til stede. Det er heller ikke tilfredstillende at barn ikke alltid medvirker i egen tiltakssak. Revisjonen mener derfor at anbefalingen fra revisjonsrapporten ikke er oppfylt i tilstrekkelig grad.

Revisjonen stiller også spørsmål ved i hvilken grad rutinene blir reviderte. I flere av rutinene blir det vist til utdaterte lovparagrafer. Deloitte understreker at kommunen skal sikre at barneverntjenesten skal ha nødvendige rutiner og prosedyrer og at rutiner og prosedyrer blir evaluert og ved behov forbedret (jf. Kommuneloven § 25-1 d. og e.). Ny barnevernlov ble innført fra 1. januar 2023 og det bør derfor vises til det nye lovverket i skriftlige prosedyrer og rutiner.

7 Samarbeid mellom barnverntjenesten og barnehager

7.1 Spørsmål til kontroll

I dette kapittelet vil vi svare på følgende spørsmål:

- I hvilken grad er det etablert et systematisk samarbeid mellom barneverntjenesten og barnehagene i kommunen?

7.2 Revisjonskriterier

Barnevernloven § 15-1 pålegger kommunene å drive generell forebyggende virksomhet. Det skal blant annet utarbeide en plan for hvordan etatene skal samarbeide.

Veilederen *til barnets beste – samarbeid mellom barnehagen og barneverntjenesten* fra barne- og likestillingsdepartementet og kunnskapsdepartementet²¹ viser til at samarbeidet mellom barneverntjenesten og barnehager er viktig «for at utsatte barn skal å nødvendig hjelp og oppfølging i dagliglivet, må barneverntjenesten og barnehagen ha et godt samarbeid». Det går videre frem at selv om loven ikke angir hvordan samarbeidet skal skje, må det likevel forutsettes at kommunen etablerer tverrfaglige rutiner for samarbeid, og at disse rutinene følges. Det understrekes at et slikt arbeid er en del av det ordinære arbeidet, og at samarbeidsarbeidet ikke skal komme i tillegg til andre arbeidsoppgaver. Samarbeidet må være en selvfølgelig del av kommunens arbeid med strategi- og virksomhetsplaner.

I rapport fra forvaltningsrevisjon fra 2020-2021 gikk det fram at barneverntjenesten i Rana i perioder valgte å nedprioritere samarbeid med skoler og barnehager grunnet mangel på ressurser. Det ble derfor anbefalt å tydeliggjøre rutine og praksis knyttet til barnverntjenestens samarbeid med andre aktører, herunder å informere om barneverntjenesten til sentrale samarbeidsaktører som for eksempel barnehager.

7.3 Datagrunnlag

7.3.1 Systematisk samarbeid mellom barneverntjenesten og barnehager

Det er ikke utarbeidet rutiner, prosedyrer, samarbeidsavtaler eller lignende for samarbeid mellom barneverntjenesten og barnehagene i Rana kommune.

I intervju med barnevernleder får revisjon opplyst at barneverntjenesten har som overordnet mål å etablere et samarbeid med blant annet skoler, tannleger, politiet, leger og sykehus. Barnevernleder opplyser videre at hun følger opp alle aktører som tar kontakt og ønsker informasjon om barneverntjenestens sitt arbeid. Ingen av barnehagene i kommunen har tatt kontakt med et ønske om informasjonsarbeid. Det går videre fram at barneverntjenesten har prioritert dialog med skolene fordi de opplever at det mest trykk på saker i knyttet til barn i barneskolealder.

I intervju får revisjonen opplyst at barneverntjenestene samarbeider med barnehagene i kommunen i enkeltsaker.

Videre blir det i intervju opplyst at man på ledernivå i kommunen har etablert flere møtepunkt mellom barnevernleder og barnehagesjef/barnehagemyndighet. Blant annet er det etablert faste møtepunkt på ledernivå i forbindelse med BTI-reformen (bedre tverrfaglige innsats).²² Tema for disse møtene er blant annet å skape felles verdier og barnesyn i kommunen. Andre møtearenaer er møter i ledergrupper og arbeidsgrupper der barnehageledere er representert.

²¹ Barne- og likestillingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet. *Til barnets beste – samarbeid mellom barnehagen og barneverntjenesten*. Veileder. 2009.

²² BTI er en samhandlingsmodell for tjenester som møter gravide, barn, unge og foreldre det er knyttet undring eller bekymring til. Hensikten med BTI – modellen er å kvalitetssikre helhetlig og koordinert innsats uten at det blir brudd i oppfølgingen.

7.4 Vurdering

Etterkontrollen viser at det er etablert samarbeid mellom barneverntjenesten og barnehager i Rana kommune i forbindelse med enkeltsaker og på ledelsesnivå. Samtidig viser undersøkelsen at det ikke etablert et *systematisk* samarbeid for f.eks. jevnlig informasjonsarbeid mellom barneverntjenesten og barnehagene. Revisjonen ønsker å presisere kommunens ansvar for å følge nøye med de forhold barn og unge lever under og finne tiltak som kan forebygge omsorgssvikt og atferdsproblemer og at barnehagene er en sentral aktør i dette arbeidet. Barnehagene har også en sentral rolle knyttet til å avdekke problemer så tidlig som mulig og på et tidlig nok tidspunkt til at tiltak kan settes inn for å unngå varig skade.

8 Oppsummering

Etterkontrollen viser at barneverntjenesten i Rana har fulgt opp noen, men ikke alle, av anbefalingene fra forvaltningsrevisjonen av barneverntjenesten. Blant annet viser stikkprøvene at det i større grad blir utarbeidet undersøkelsesplaner og undersøkelsesrapporter, enn ved stikkprøvekontrollen som ble gjennomført i forbindelse med forvaltningsrevisjonen i 2020 - 2021. Det er også etablert en mal for dokumentering av fosterhjembesøk og denne blir benyttet i stikkprøvesakene revisjonen valgte ut til etterkontroll.

Fortsatt ser vi likevel at flere av aktivitetene som framgår i tjenestens skriftlige rutiner ikke alltid gjennomføres i praksis. Blant annet mener revisjonen at anbefalingen om å gjennomføre jevnlig risikoanalyser for å avdekke hvor det er fare for mangler eller svikt ikke er gjennomført. Det er heller ikke sikret tilfredsstillende oppfølging av avvik i barneverntjenesten. Revisjonen mener dette ikke er tråd med Rana kommune sine interne rutiner eller bestemmelsene om internkontroll i lovverket. Revisjonen mener videre at rapporteringen ikke reflekterer status i tjenesten på en tilstrekkelig måte. Blant annet går det ikke fram informasjon om avvik fra regelverket i tjenesten eller tilstrekkelig informasjon om hvordan tjenesten skal arbeide for å etterleve sentrale krav i regelverket.

Det samme gjelder til en viss grad sikring av barns medvirkning i *alle* fasene i en barnevernssak. Det er utarbeidet skriftlige rutiner for dette, men stikkprøvekontrollen viser at det i varierende grad blir gjennomført i praksis.

I forvaltningsrevisjonsrapporten ble det også pekt på at det tidvis blir gjort interne prioriteringer som følge av for lite kapasitet, noe som setter barneverntjenesten i en situasjon der de ikke følger sentrale bestemmelser i loven. Dette ser vi eksempler i etterkontrollen på at fortsatt blir gjort. Blant annet hadde tjenesten vinteren 2022 utfordringer med å utarbeide tiltaksplaner for alle barn i tjenesten. Deloitte vurderer videre at barneverntjenestens arbeid med tiltaksplaner ikke er tilfredsstillende. Undersøkelsen viser at det ikke er utarbeidet tiltaksplaner i alle saker med vedtak om hjelpetiltak i første halvdel av 2023. Videre viser undersøkelsen at det ikke er mulig å fastslå i hvilken grad tiltaksplaner har blitt evaluert i 2023. Videre viser stikkprøvene at ikke alle tiltaksplaner er evaluert.

Videre er det ikke utarbeidet en egen stillingsbeskrivelse for ansvaret knyttet til tilsyn i fosterhjem. Det er heller ikke etablert et systematisk samarbeid mellom barneverntjenesten og barnehagene i kommunen. Dette er etter revisjonens vurdering ikke i samsvar med forvaltningsrevisjonen og vedtak i kommunestyret.

Revisjonen ønsker også å rette oppmerksomheten til viktigheten av revidering av rutiner og prosedyrer i barneverntjenesten. På tidspunktet for revisjonen i 2020 – 2021 var det satt av en stilling som arbeidet med interne rutiner, maler, forbedring av internkontroll og implementering av rutinebeskrivelsen på flere områder i tjenesten. Det framgår i kvalitetsmeldingen at denne stillingen er omprioritert til andre oppgaver og at lederteamet nå ivaretar utviklingsarbeidet i tjenesten. Samtidig viste flere av rutinene revisjonen har gjennomgått til utdatert lovverk og bruk av Familia som saksbehandlingssystem. Revisjonen mener at det ikke er tilfredsstillende at barneverntjenestens rutiner ikke har blitt revidert i perioden mellom forvaltningsrevisjon og etterkontroll. Blant annet ble det innført en ny barnevernslov fra 1. januar 2023 og revisjonen mener at det derfor bør vises til det nye lovverket i skriftlige prosedyrer og rutiner. Revisjonen mener at jevnlig revidering av rutinene vil bidra til å redusere risikoen for feil og avvik i tjenesten.

Vedlegg 1: Uttalelse fra kommunen

Kommunens kommentarer på Deloitte sin rapport etterkontroll etter forvaltningsrevisjon av barneverntjenesten

Først ønsker kommunen å gi en tilbakemelding på tidsfristen for å komme med tilbakemelding på rapporten. Kommunen fikk tilsendt rapporten mandag kl 14.20, med en frist på tilbakemelding mandag klokken 12.00. Dette gir kommunen 4 hele arbeidsdager til dette arbeidet. Dette anses som svært kort tid, da ledere allerede har oppsatt møte og andre arbeidsoppgaver som også må prioriteres. I tillegg skal tilbakemeldingen innom flere ledd for gjennomlesning og bearbeiding. Kommunen anser denne tilbakemelding som viktig og hadde ønsket at man fikk bedre tid til å gi en tilbakemelding som er utfyllende og av god kvalitet. Dette burde også være i kontrollutvalgets sin interesse.

Kommunens kommentarer gis punktvis og følger samme rekkefølge som rapporten.

2.3.1 Risikovurdering og rapportering

Deloitte konkluderer med at redegjørelsen på noen av tjenestens nøkkelområder er mangelfull i kvalitetsmeldinger sendt til politisk behandling. Kommunen vurderer at dette er å legge høyere og mer omfattende krav til innholdet i kvalitetsmeldingen enn hva som kommer frem i malen fra BUF-Dir og de retningslinjer som er satt for en slik melding. Intensjonen med kvalitetsmeldingen er at kommunestyret skal være orientert og informert om status i tjenesten på et generelt grunnlag. Et bilde av hvordan det går. Det vil likevel ved neste kvalitetsmelding bli lagt større vekt på de manglene og avvikene som er i tjenesten og hvordan man jobber med å få rettet opp avvikene som revisjonen påpeker.

2.3.2 Risikovurdering og avvik

Det er noe uklart hva Deloitte mener med de nevnte punktene de mener det bør rapporteres på. Barneverntjenesten er av den oppfatning at flere punkter er rapportert på i de rapportene som sendes ut. Det fremstår som uklart hva som er ønskelig skal fremkomme utover det som allerede er rapportert på innenfor enkelte punkt. Det vises blant annet til områdene saksbehandling, inngåelse og innhold i avtaler samt oppsigelser og vedtak uten at dette er nærmere utdypet. Dette er også punkter som går utover hva både statsforvalter og interne rapporter per i dag krever.

4.3.1 Tiltaksplaner

Under punkt 4.3.1 må det ses på de to første setningene, her vises det til feil statsforvalter og beskrivelsen av tabellen samstemmer ikke med tabellen det vises til.

Barneverntjenesten jobber fortsatt med å få tiltaksplaner i alle saker. Det jobbes også med å få rettet opp feilregistreringene som har skjedd knyttet til evaluering av tiltaksplaner i det nye fagsystemet. Det er gjennomført flere evalueringer enn det kommer frem i systemet i dag, på grunn av denne feilen. Det har nylig vært avviklet internopplæring i skriving av tiltaksplaner og hvordan linke opp evaluering i saker til planene slik at det blir rett i fagsystemet.

6.4 Barns medvirkning

Rutiner som ikke er oppdatert etter nytt lovverk fra januar 2023 vil bli endret og navn på nyttofagsystem vil bli lagt inn i de rutinene hvor det henvises til det gamle systemet. Det er også sendt ut et hjelpeskiv til alle ansatte, der de punktvis har fått beskrivelser av hvordan barns medvirkning skal vurderes og tas med i vurderingen barneverntjenesten gjør. Ligger vedlagt da dere tidligere ikke har fått denne.

7.Samarbeid mellom barnehage og barneverntjenesten

Barnevernloven § 15-1 pålegger kommunene å drive generell forebyggende virksomhet. Det skal blant annet utarbeide en plan for hvordan etatene skal samarbeide. Veilederen til barnets beste – samarbeid mellom barnehagen og barneverntjenesten fra barne- og likestillingsdepartementet og kunnskapsdepartementet, viser til allerede etablerte saksbehandler rutiner som kommer frem av saksbehandlerrundskriv og lov. Barnehagesamarbeid blir ansett som viktig og på linje med samarbeid med andre instanser i kommunen. Tidlig innsats er et satsningsområde som kommunen har jobbet lenge med og før barnevernreformen tredde i kraft. Her har kommunen startet et arbeid etter modellen bedre tverrfaglig innsats (BTI). Digitale verktøy som er planlagt tatt i bruk er blant annet handlingsveilederen og staffet loggen. Dette involverer barnehagene i like stor grad som helsestasjon, og skole og andre instanser som er i kontakt med barn.

Gjennom arbeidet med tidlig inn vil forholdene som Deloitte påpeker knyttet til barnehagen som en sentral aktør for å følge med på de forholdene barn og unge lever under og finne tiltak som forhindrer omsorgssvikt og atferdsvansker samt deres rolle knytte til å avdekke slike vansker, i større grad bli ivaretatt. Handlingsveilederen vil gi konkrete beskrivelser av barnehagens og andre tjenester oppgave når de møter barn som bekymrer. Her vil også barneverntjenesten sin rolle og mulige tiltak komme frem.

Kommunen ønsker også her å presisere at ledersamlingene som er fire ganger i året hvor alle barnehagene deltar med styrere er med på å gi bedre kjennskap til hverandre og hvordan man jobber. Barnehagene har også mulighet til å benytte seg av dagvakta for drøftinger i enkeltsaker hvor de er usikre på hvordan de skal gå videre i en sak. Dette er et tilbud som barnehagene benytter seg av og opplever som nyttig i deres hverdag.

Barneverntjenesten opplever å ha et meget godt samarbeid med barnehagene i enkeltsaker, der det ofte er dialog og samhandling etter behov. Barneverntjenesten er også tilgjengelig for å komme ut til de enkelte barnehagene for å gi mer inngående informasjon om det er behov for dette. Imidlertid ser barneverntjenesten på muligheten for å etablere faste samarbeidsmøter med barnehagene, samt oppnevning av kontaktperson i barnevernet.

Generelt

Rapporten viser også til at det på flere områder er en forbedring på samtlige områder i forhold til forrige forvaltningsrevisjon. Dette anses som en positiv utvikling og viser til at lukking avvik er et prioritert område selv om man ikke har lyktes helt. Forsinkelsene som har vært er blant annet knyttet til høyt sykefravær og opphoping av meldinger høsten 2022, som har gjort det vanskeligere å gjennomføre endringene i like stort tempo som ønskelig.

Barneverntjenesten har tidligere tatt ut en saksbehandlerr ressurs for å jobbe med internkontrollen i 2020-2021, dette har ikke vært mulig å videreføre i 2022-2023, da det i tillegg til høyt sykefravær har vært mye å gjøre og kompliserte saker som har krevd mye tid i tjenesten. Barneverntjenesten opplever generelt at barnevern saker har fått en mer alvorlig og krevende karakter. Dette har ført til en mer arbeidskrevende hverdag hos hver enkelt saksbehandler og lederne.

Implementeringsarbeidet og oppdatering av internkontrollen har vært prioritert i mindre grad i lederteam det siste året. Det har vært utfordrende å finne tid til et godt og kvalitetsmessig arbeid rundt dette.

Med vennlig hilsen

Anne Skar Gabrielsen

Anne Skar Gabrielsen

Leder barne- og familieavdelingen

Vedlegg:

- Informasjon sendt til saksbehandlere knyttet til barns medvirkning
- Tiltaksplan for oppretting av avvik

Kvello (2021) har tatt utgangspunkt i McNeish og Newman (2003) sine sju punkter om barns medvirkning og utvidet oversikten til elleve punkter:

1. **Tilrettelegging av samtaler** inkluderer bruk av passende lokaler i forhold til samtaleinnhold, samtaleform samt barnets forutsetninger og behov.
2. **Samtalens form** og lengde tilpasses både samtaletemaet og barnets forutsetninger og behov.
3. Barnet skal gis **tilstrekkelig med informasjon og forklaringer** knyttet til den informasjon som gis, slik at det har godt nok uttalelses- og/eller beslutningsgrunnlag.
4. Informasjonen barnet får skal gis i en **ikke-førende stil** slik at barnet ikke påvirkes i bestemte retninger. Inkludert i dette er fremleggelse av motstridende synspunkter på like nyanserte måter.
5. **Den som gir informasjon til barn skal være nøytral** i betydningen å ikke ha en egeninteresse i forhold til barnets valg. Hvis den som gir informasjonen har beslutningsmyndighet, vil det være etisk riktig å avgrense barnets valgmuligheter slik at man ikke forkaster barnets valg fordi det ikke er forenlig med lovbestemmelser, statlige føringer osv.
6. **Barnet skal gis rimelig med tid** slik at det ikke stresses til å uttale seg eller beslutte før det har gjort seg opp en mening.
7. **Barnet skal støttes under beslutningsprosessen.** Det kan inkludere supplerende informasjon, gjentagelse av gitt informasjon som synes misforstått, glemt osv., understreking av retten til og viktigheten i å gjøre seg opp en mening.

8. **Fagpersonen sjekker ut** med barnet om de har forstått informasjonen og valgmuligheter som de har.

9. **Den fagpersonen som har hørt barnet mening skal sikre at dette frontes** når viktige avgjørelser på relevante områder tas. Det kan gjøres direkte ved å referere til barnets valg eller beslutte i tråd med deres valg, eller indirekte ved å gi informasjon videre til relevante personer og fora.

10. **Hvis barnet ikke har ønsket eller kan meddele seg, kan det representeres ved å forsøke å ha et barneperspektiv.** Det er ikke synonymt med barnets perspektiv. Sistnevnte kan bare barn selv ha, mens førstnevnte kan baseres på kjennskap til barn generelt som er i lignende situasjon og med lignende karakteristika, eller forskning.

11. **Barnet skal få en tilbakemelding på hva det konkret har påvirket/ medvirket til,** eller hvordan dets meninger og beslutninger er forsøkt ivaretatt i relevante fora.

Avvik	Tiltak for å rette opp avvik	Ansvarlig	Ferdigstillelse
Kvalitetsmelding/rapportering	Ved neste kvalitetsmelding legges det større vekt på de manglene som er i tjenesten og hvordan avvik skal lukkes	Mona/Anne	Neste rapportering
Punkter for rapportering	Deloitte må gi en bedre informasjon om de ulike punktene. Tas med i neste kvalitetsmelding	Mona/Anne	Neste rapportering
Utarbeidelse av undersøkelsesplan og undersøkelsesrapporten	Det skal lages undersøkelsesplan når ny undersøkelse starter. Saksbehandler har ansvar for å utarbeide dette sammen med teamleder. Undersøkelsesrapport skal foreligge senest to uker etter at vedtak er fattet. Teamleder rapporterer om status til barnevernsleder månedlig	Sylvi/Mona	15.11.2023
Tiltaksplaner i alle saker med hjelpetiltak	Teamleder tiltak lager plan for oppretting og gjennomføring. Teamleder rapporterer om status til barnevernsleder månedlig	Caroline/Mona	15.11.2023
Tiltaksplaner i omsorgsaker med tiltak	Teamleder omsorg lager plan for oppretting og gjennomføring.	Oddbjørg/Mona	15.11.2023
Evaluering av tiltak	Dette skal gjøres to uker før vedtaksperiode er over. Teamleder og saksbehandler har ansvar for å følge med på dette. Evalueringen må gjøres rett i fagsystemet, sjekkes av teamleder Teamleder rapporterer om status til barnevernsleder månedlig.	Oddbjørg/Caroline Mona	Gjelder fra og med i dag 18.09.23
Stillingsbeskrivelse tilsynsfører	Det skal utarbeides egen stillingsbeskrivelse for ansvaret med tilsyn i fosterhjem	Mona	31.10.2023
Utdaterede rutiner	Alle team gjennomgår egne rutiner og oppdaterer disse etter nytt fagsystem og lovverk Lederteam gjennomgår felles rutiner og oppdaterer disse Jurist gjennomgår alle vedtak/Maler og oppdaterer disse etter nytt lovverk	Sylvi/Oddbjørg/Caroline Mona Lederteamet Veronica	31.12.2023

Interkontrollen	Tiltakskort må gjennomgås Tekst må oppdateres	Ledergruppen	32.12.2023
Implementering av rutiner	Hvert team har ansvar for å gjennomgå og iverksette de ulike rutineene. Teamleder har ansvar for å sjekke at rutiner blir brukt ved saksgjennomgang.	Sylvi/Oddbjørg/Caroline/Mona	31.12.2023
Internrevisjon	Det skal gjennomføres en kontroll hvert halvår. Dette gjennomføres ved at hvert team velger ut en tilfeldig sak hvor det sjekkes ut at rutiner er fulgt. Teamleder har ansvar for å følge dette opp	Sylvi/Oddbjørg/Caroline/Mona	Første kontroll skal gjennomføres innen årsskiftet. Tema for første kontroll vil være barnets medvirkning.
Samarbeid med barnehager	Avtale faste samarbeidsmøter og oppnevning av kontaktpersoner til de ulike barnehagene	Mona	31.10.23
Tidlig inn Rana	Handlingsveileder og staffet logg	Anne/Mona i samarbeid med oppvekst og kultur	01.01.2024
Eventuelt	Rapporten og handlingsplanen skal gjennomgås i lederteamet og nye tiltak vil settes inn om dette oppdages ved gjennomgangen.	Mona	30.09.2023

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries and territories serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's 330,000 people make an impact that matters at www.deloitte.no.

© 2023 Deloitte AS